

normt Forhold, at en privat Mand har Kaldsret til et saadant Embede, men jeg ser dog ikke, at det abnorme Forhold i Virkeligheden kan staae de Interesser, der knytte sig til Embedet, thi de Mænd, der have Kaldsretten, maa først og fremmest have Interesse af at kalde en dygtig Mand til et saadant Embede, og dernæst har han jo Forpligtelse til at lønne en saadan Mand; han har Forpligtelse til at tage en examineret Mand og lønne ham ordentlig. Det er en Overenskomst, som er indgaaet mellem Besidderen af Grevskabet Frijsenborg og Regeringen allerede for over 100 Aar siden, nemlig i 1776. Der skulde dengang tages Beslutninger om Oprettelse af Lægeembeder, Ansættelse af Kirurger, og Besidderen af Grevskabet Frijsenborg ønskede da at være fri for den Ligningsstat, som vilde blive paalignet hans Hartkorn, mod at han saa selv overtog Forpligtelsen til at holde Læge. Dette Forhold har altsaa nu været i noget over 100 Aar. Den Ligningsstat, han dengang blev fri for, blev jo ophævet ved en Lov i 1850, der gif ud paa Ophævelsen af endel forskjellige Skatter, og det paaastaas i Bilagene, at Grevskabet ikke har faaet Godtgjørelse i den faste Ligningsstat, som dengang blev fastsat, for den Forpligtelse, der paahvilede det til at holde Læge. Det er meget mnligt, men saa forekommer det Mindretallet, at det Kigtige da vilde have været, at Besidderen af Grevskabet havde gjort sin Ret gjældende til en saadan Godtgjørelse dengang, eller ogsaa, at han havde sørget for at blive fritagen for Forpligtelsen til at holde Læge. Det er imidlertid ikke slet, og det er først nu, at han ønsker sig fritagen for denne Forpligtelse, og han begrundet det derpaa, at nu er Godset for en væsentlig Del bortsolgt, saa at det Henhyn, hvorunder Grevskabet i sin Tid har overtaget denne Forpligtelse, er i det Væsentlige bortfaldet, men denne Betragtning kan vist neppe holde Stik. At Grevskabets Bøndergods er bortsolgt, kan ikke begrunde Fritagelse for en Forpligtelse, som i over 100 Aar har paahvilet Grevskabet. Man maa forudsætte, at naar Besidderen af Grevskabet har anlagt sin Salgspris for Godset, maa han have taget med i Betragtning alle de Udgifter, der paahvilede Godset, og derigjennem jøgt Godtgjørelse for dem, der bleve tilbage. Har han ikke gjort det, saa er det en Forseelse fra hans Side, som vi ikke her godt kunne tage Henhyn til. Jeg vil sige, at det er et ikke saa ganske ubetydeligt Spørgsmaal. Forslaget gaar ud paa 800 Kr., og det repræsenterer altsaa en Kapital af 20,000 Kr. Det forekommer mig, at for at Besidderen

af Grevskabet Frijsenborg kan blive frigjort for en saadan Forpligtelse, maatte han afsinde sig ved en Afsløsningssum. Det er jo Noget, der har været gængs i andre Forhold. Da man f. Ex. fandt det nødvendigt at sætte det privilegerede Hartkorn lige med det uprivilegerede, paalagde det de samme Byrder som andre Hartkornbrugere, maatte man finde sig i at betale dets Besiddere for at overtage disse Byrder. Har Grevskabets Besidder Forpligtelsen, synes det mig ogsaa, at han maatte kunne finde sig i en Afsløsningssum, hvorved han kan blive fri for denne Forpligtelse. Jeg ser ikke, at man foregriber Noget ved at lade dette Spørgsmaal staa hen. Jeg finder, at man burde komme til en Overenskomst om denne Forpligtelses Afsløsning, og jeg vil ikke just sige, at det saa vilde være rigtigt at forlange den fulde Kapital som Afsløsning; den burde afløses paa billige Vilkaar, og jeg finder ogsaa, at kunde man i Fremtiden komme til en saadan Overenskomst med Besidderen af Grevskabet Frijsenborg, vilde dette Spørgsmaal jo altid kunne løses saaledes, at Regeringen for Fremtiden kunde faae Besættelsesretten til dette Embede. Som Forholdene have udviklet sig, er det jo en Nødsnødvendighed, at der Almindelighed er mange Spørgsmaal, som hvile paa ældre Forpligtelser, eller som, om de end ikke hvile paa Forpligtelser, dog have vundet Hævdetsret; jeg skal f. Ex. nævne endel Smaaredsler og Lignende, som man har maattet affinde sig med imod en Afsløsningssum, og jeg skal nævne et andet Spørgsmaal: Der paahvilede i sin Tid Sædegaardseierne en Forpligtelse til at paaase Tiendens Levering. Denne Forpligtelse er bortfalden. Man har her gjentagne Gange udtalt Ønsket om, at Godseierne kom til at deltage i den Slags Udgifter, Præstepenge og deslige; men det har man modsat sig. Naar man nu modsætter sig at ophæve Forpligtelser, som ere en ligefrem Følge af de Forpligtelser, man tidligere har havt, skjøndt disse Forpligtelser ere bortfaldne, kan man selvfølgelig heller ikke uden Afsløsning forlange Fritagelse for Forpligtelser, saaledes som det forlanges her af Besidderen af Grevskabet Frijsenborg. Jeg vil derfor tilraade at stemme mod dette Endringsforslag, idet jeg finder det urigtigt i dette Øieblik at vedtage det. Skulde der her fra Regeringen Side og fra den Side, som støtter Regeringen, vise sig mere Smødekommen overfor Forhold af samme Slags, hvor det f. Ex. gjælder om at afløse Tiende og deslige paa en fornuftig og billig Maade, da skulde jeg være en af de Første til at imøbetomme Forslag som dette. Men over-